

ISSN 2222-8608

НАУКОВИЙ ВІСНИК

**НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

188

Частина третя

**СЕРІЯ “ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА, ЯКІСТЬ
І БЕЗПЕКА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА”**

Київ – 2013

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва» / редкол. : Д.О. Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2013. – Вип. 188, ч. 3. – 238 с.

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Національного університету біоресурсів і природокористування України, навчальних закладів Міністерства аграрної політики і продовольства України та науково-дослідних інститутів НААНУ.

Збірник присвячено 115-річчю Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Редакційна колегія: Д.О.Мельничук (відповідальний редактор), М.Д.Мельничук, (заступник відповідального редактора), В.П.Лисенко, (заступник відповідального редактора), В.О.Дубровін, (заступник відповідального редактора), А.В.Витриховська, (відповідальний секретар), О.В.Журенко (заступник відповідального секретаря), Б.В.Борисевич, В.О.Бусол, В.Ф.Галат, В.А.Грищенко, В.Б.Духницький, В.Й.Любецький, С.Д.Мельничук, В.В.Недосєков, О.Ф.Петренко, М.П.Прус, С.К.Рудик, В.Г.Скибіцький, Н.М.Сорока, В.П.Сухонос, Хмельницький Г.О, В.Т.Хомич, М.І.Цвіліховський, О.В.Яблонська, В.А.Яблонський, О.М.Якубчак, Лео ванн Ленгоуд; Роман Колач, Адам Малінські; Сиса Павел Станіслав.

Рекомендовано до друку Вченою радою НУБіП України,
протокол № 3 від 19.11.2013 р.

Адреса редколегії: 03041, Київ-41, вул. Героїв Оборони, 15,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
тел. 527-82-41

© Національний університет біоресурсів
і природокористування України, 2013

ЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

УДК 619:616.995.1–036/.08:636.4

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОМЕКТИНУ 1 %-НОГО ІН'ЄКЦІЙНОГО РОЗЧИНУ ЗА КИШКОВИХ НЕМАТОДОЗІВ СВИНЕЙ

**А.А. Антіпов, В.П. Гончаренко,
В.С. Шагененко, кандидати ветеринарних наук
О.В. Кулініч, магістрантка
О.О. Сисак, студентка**

Білоцерківський національний аграрний університет

Наведено дані щодо розповсюдження змішаних кишечних нематодозів свиней у господарстві, а також ефективність промектину 1 %-го ін'єкційного розчину. Встановлено, що найчастіше серед нематодозів шлунково-кишкового каналу свиней різних вікових і виробничих груп трапляються збудники аскарозу (ЕІ – 44,28 %) та трихурузу (ЕІ – 14,28 %). Визначена ефективність антигельмінтика макроциклічного ряду промектину 1 %-го ін'єкційного розчину за аскарозу та трихурузу (ЕЕ та ІЕ – 100,0 %).

Антигельмінтик, промектин 1 %-й ін'єкційний розчин, аскароз, трихуроз, свині, яйця гельмінтів, змішана інвазія.

Світова практика свідчить, що створення м'ясного балансу в країні не можливе без інтенсивного розвитку свинарства. Зпоміж причин, що стримують її розвиток – паразитарні хвороби, які завдають значних економічних збитків і знижують рентабельність галузі. Повідомлення у вітчизняній та зарубіжній літературі свідчать про те, що найбільшого поширення серед захворювань свиней інвазійного характеру набули шлунково-кишкові нематодози, а саме аскароз, трихуроз та езофагостомоз [1, 4, 5].

Свиноматки, уражені гельмінтами, народжують ослаблений приплід. Крім того, у них зменшується кількість новонароджених поросят. Чималі втрати пов'язані із затримкою росту та зниженням маси тіла хворого молодняка [2, 6].

За даними деяких дослідників, поросята, уражені гельмінтозами, погано відгодовуються і втрачають від 20 до 60 % добового приросту. Водночас зростає (від 25 до 100 %) затрата кормових одиниць на приріст маси тіла, а термін відгодівлі подовжується на 2–2,5 місяці. Крім того, інвазійні хвороби послаблюють імунітет і порушують обмін речовин, що призводить до ускладнень та низки інфекційних захворювань [3].

Деякі автори [1, 4, 6] свідчать про складну епізоотичну ситуацію щодо гельмінтозів у свинарських господарствах України, а отже ці проблеми є актуальними й нині. Становище ускладнюють зміни екологічних умов довкілля, що впливають на систему «паразит–хазяїн». Тому традиційні способи лікування хворих тварин не забезпечують бажаного результату.

В умовах усіх типів ведення свинарства проблема лікування та профілактики паразитоценозів свиней досі залишається актуальною. Останніми роками ефективність багатьох наявних антигельмінтиків різко знизилася, внаслідок опірності паразитів до дії лікарських засобів [5, 7].

Отже, оздоровлення господарств, неблагополучних щодо інвазійних хвороб свиней, можливе лише за застосування повного спектра методів і підходів у боротьбі з гельмінтозами. Починати профілактику зараження тварин необхідно ще на етапі проектування й будівництва свинарників [4].

Мета дослідження – вивчення розповсюдження та антигельмінтної ефективності промектину 1 %-го ін'єкційного розчину за змішаної нематодозної інвазії свиней.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проведено у лютому-квітні 2013 року на 30 свинях великої білої породи, спонтанно уражених змішаною нематодозною інвазією, в умовах ННДЦ БНАУ Білоцерківського району Київської області.

Для вивчення епізоотологічної ситуації щодо змішаної нематодозною інвазії у свиней відбирали проби фекалій від 140 тварин різних вікових та виробничих груп. Для гельмінтокопроовоскопічних досліджень фекалії відбирали індивідуально з прямої кишки тварин у ранковий час, поміщали у поліетиленові пакети, на яких записували дату взяття проб з індивідуальними номерами тварин. Відібрані проби фекалій досліджені в лабораторії кафедри паразитології та фармакології БНАУ комбінованим методом із використанням насиченого розчину ґранульованої аміачної селітри.

Результати дослідження. За гельмінтокопроовоскопічними дослідженнями виявили яйця аскарисів та трихурисів.

Із 140 досліджених нами гельмінтокопроовоскопічно аскарисами було уражено 62 голови, тобто екстенсивність інвазії (EI) становила 44,28 % за інтенсивності інвазії (II) 12,5 екз. яєць, а трихурисами уражено 20 тварин, тобто екстенсивність інвазії становила 14,28 % за інтенсивності інвазії 4,8 екз. яєць.

Після вивчення зараженості свиней господарства змішаною нематодозною інвазією, проведено дослід з вивчення ефективності препарату макроциклічних лактонів промектину 1 % ін'єкційного розчину за змішаною нематодозною інвазією (аскароз, трихуроз) свиней у дозі, згідно з настановою з лютого по квітень 2013-го року на підсвинках 3,5-місячного віку, спонтанно інвазованих гельмінтами. За принципом аналогів сформували дві групи свиней (одну контрольну та дослідну) по 15 голів у кожній. Підрахунок яєць гельмінтів проводили у середньому в трьох краплинах флотаційного розчину.

Усі групи тварин перебували в однакових умовах годівлі та утримання. До введення препарату та через 12 діб після останнього застосування антигельмінтика проводили копроскопічні дослідження.

Тваринам дослідної групи застосували промектин 1 %-й ін'єкційний розчин у дозі 1 мл/33 кг маси тіла (за лікарською формою) або у дозі 0,0003 г/кг (за ДР) маси тіла тварини, одноразово, підшкірно. Виробник препарату Інвеса Індустріал Ветеринарія, СА, Іспанія.

Свиням контрольної групи антигельмінтик не призначали. Всі дослідні та контрольні тварини протягом періоду досліджень (30 днів) перебували в аналогічних умовах годівлі й утримання. Після дегельмінтизації за тваринами встановлено клінічне спостереження. Антигельмінтну ефективність препарату визначали на 12-й день після останнього застосування.

До дегельмінтизації всі групи тварин були на 100 % уражені яйцями аскарисів. Інтенсивність інвазії коливалася від 12,2 до 17,1 екз. яєць. Екстенсивність трихурозної інвазії усіх групах становила 26,67 % за інтенсивності інвазії від 4,5 до 5,6 екз яєць.

На 12-й день після останньої даванки антигельмінтика ми знову відібрали проби фекалій (результати наведено у таблиці).

Результати овоскопічних досліджень тварин після дегельмінтизації

Групи тварин	Кількість тварин у групі, гол.	Уражено					
		аскарисами			трихурисами		
		гол.	Е.Е., %	І.Е., %	гол.	Е.Е., %	І.Е., %
Дослідна	15	–	100	100	–	100	100
Контрольна	15	10	–	–	10	–	–

Із табл. видно, що антигельмінтик промектин (1 %-й ін'єкційний розчин) у дозі 0,0003 г/кг маси тіла (за ДР) або 1 мл/ 33 кг маси тіла (за лікарською формою) одноразово, підшкірно, показав 100 % вплив на аскарисів та трихурисів.

Отже, звільнення організму поросят від аскарід та трихурисів сприяло поліпшенню загального стану їхнього організму, на 30-й день поросята були клінічно здоровими. У тварин контрольної групи спостерігали погіршення загального стану, зниження продуктивності та повільне виснаження.

Висновки

1. ННДЦ БНАУ Білоцерківського району Київської області є неблагополучним щодо аскарозу та трихурозу свиней. Зараженість свиней аскарозом у господарстві становить 44,28 % за інтенсивності інвазії 12,5 екз. яєць, а трихурисами – 14,28 % за інтенсивності інвазії 4,8 екз. яєць.

2. Антигельмінтик промектин 1 %-й ін'єкційний розчин у дозі 0,0003 г/кг маси тіла (за ДР) або 1 мл/33 кг маси тіла (за лікарською формою) одноразово, підшкірно – високоефективний препарат за аскарозою та трихурозною інвазією (ЕЕ та ІЕ = 100 %).

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні видового складу гельмінтів шлунково-кишкового каналу та проведенні лікування хворих тварин антигельмінтиками, а також у вивченні їх впливу на морфологічні і біохімічні показники крові.

Список літератури

1. Березовський А. В. Основні паразитози свиней, особливості хіміотерапії та профілактики / А.В. Березовський // Вет. медицина: міжвід. темат. наук. зб. – Х.; 2006. – Вип. 86. – С. 40–48.
2. Галат В.Ф. Досвід лікування та профілактики саркоптозу свиней / В.Ф. Галат, В.О. Євстаф'єва, А.В. Березовський // Вет. медицина: міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2002. – № 80. – С. 164–166.
3. Гуменюк І. Нова форма – нові можливості / І. Гуменюк, І. Дерев'янка // Вет. медицина України. – 2000. – № 11. – С. 41–42.
4. Довгий Ю.Ю. Особливості епізоотології нематодозів свиней у зоні українського полісся / Ю.Ю. Довгий, Д.В. Феценко // Мир ветеринарії. – 2012. – № 3. – С. 62–63.
5. Довгий Ю. Ю. Особенности эпизоотологии нематодозов охотничьей фауны на примере поголовья диких кабанов из Государственного лесо-охотничьего хозяйства «Дубенское» Ровенской области / Ю.Ю. Довгий, Д.В. Феценко, В.Л. Бегас // Паразитарные болезни человека, животных и растений: тр. IV Междунар. науч.-практ. конф. – Витебск: ВГМУ, 2008. – С. 328–330.
6. Рибалко В.П. Наукові аспекти розв'язання проблеми дефіциту свинини в Україні / В.П. Рибалко // Тваринництво України. – 2006. – № 2. – С. 2–4.
7. Стибель В.В. Аналіз гельмінтологічної ситуації серед свиней у господарствах Львівської області / В.В. Стибель // Науковий вісник ЛНАВМ ім. С.З. Гжицького. – 2004. – Т.6, № 2, Ч.1. – С. 197–198.

Представленые данные по распространению смешанных нематодозов свиней в хозяйстве, а также эффективность промектина 1 %-го раствора. Установлено, что наиболее часто среди нематодозов желудочно-кишечного канала свиней разных возрастных и производственных групп встречаются возбудители аскароза (ЭИ = 44,28 %), трихуроза (ЭИ = 14,28 %). Определена эффективность антигельминтика макроциклического ряда промектина 1 % го инъекционного раствора при аскарозе и трихурозе (ЭЭ и ИЭ = 100,0 %).

Антигельминтик, промектин 1 % инъекционный раствор, аскароз, трихуроз, свиньи, смешанная инвазия.

The article presents data about spreading of swine mixed nematodosis in industry, age dynamics and efficiency of Promectin 1 % fluid. Research found that in nematosis of swine gastrointestinal channel of different age and production groups, the pathogens of askarosis (EI = 44,28 %) and trichuriasis (EI = 14,28 %) appear most often. The efficiency of antihelmintics of macro cyclical series Promectin 1 % injection fluid at askarosis and trichuriasis (EE and IE = 100,0 %).

Antihelmintic, injection solution of promerktin 1%, ascariasis, trichuriasis, pigs, mixed invasion.